

Η Ελλάδα προχωράει χωρίς εθνική ατζέντα, χωρίς μεταρρυθμιστική πνοή

Όταν η μαμά της ΔΕΚΟ συνάντησε την ΤΙΝΑ

Η ΔΗΜΟΣΚΟΠΙΚΗ ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΩΝ ΕΧΕΙ ΠΡΟΚΑΛΕΣΕΙ ΟΞΥΝΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ, ΓΕΓΟΝΟΣ ΠΟΥ ΕΚΦΡΑΖΕΤΑΙ ΜΕ ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΕΙΤΕ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΙΤΕ ΦΙΛΙΑΣ. ΟΛΟΙ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΣΥΜΜΑΧΗΣΟΥΝ ΜΕ ΟΛΟΥΣ, ΟΛΟΙ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΠΑΡΟΥΝ ΨΗΦΟΥΣ ΑΠΟ ΟΛΟΥΣ, ΕΚΤΟΣ ΙΣΩΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΚΕ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΜΑΛΛΟΝ ΞΑΦΝΙΑΣΜΕΝΟ, ΕΝΟΧΛΗΜΕΝΟ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΣΤΑΣΙΜΟ ΤΗΝ ΟΛΗ ΒΑΒΟΥΡΑ

Υπάρχει μια ανησυχητική όψη αυτού του αναβρασμού, που όσο πιο γρήγορα τη συνειδητοποιήσουν οι πρωταγωνιστές τόσο καλύτερα θα είναι για τη χώρα αλλά και για τους ίδιους. Η όξυνση του κομματικού ανταγωνισμού όχι μόνο δεν έχει ευνοήσει την παραγωγή ενός πλουσιότερου πολιτικού και προγραμματικού λόγου, αλλά αντίθετως μοιάζει να επιταχύνει την κατηφόρα της κενολογίας, του τακτικισμού και της τηλε-ατάκας. Μιλώ για κατηφόρα γιατί θεωρώ ότι η Ν.Δ., ήδη από την περίοδο που ως αντιπολίτευση πλησίαζε την εξουσία, έχει αναγάγει τον «λαϊκισμό της κοινοτοπίας» σε επιστήμη. Η κυβερνητική της πορεία και το μικρό παραγωγικό της έργο απέδειξαν το εθνικό κόστος της πολιτικής - προγραμματικής απροετοιμασίας και της δημαγωγίας. Από την άλλη όμως, οι ανακατατάξεις στον χώρο της Αριστεράς και της Κεντροαριστεράς δεν αντιστρέφουν την τάση, αλλά προς το παρόν μοιάζει να την επιδεινώνουν.

Γράφει ο
Γιάννης
Βούλγαρης

Αποτέλεσμα, η Ελλάδα της παγκοσμιοποίησης και του ευρώ προχωράει στον νέο πολιτικό κύκλο χωρίς εθνική ατζέντα, χωρίς μεταρρυθμιστική πνοή και με πολιτικό λόγο που κοιτάει πίσω.

Η αντιπαράθεση για το Ασφαλιστικό επιβεβαίωσε τη διαπίστωση. Πρόκειται αναμφίβο-

Το Ασφαλιστικό είναι αναμφίβολα ένα από τα δυσκολότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε ως χώρα, αλλά τα κόμματα δεν κατορθώνουν ούτε καν να διαλεχθούν επ' αυτού

διο, που ξεσήκωσε δίκαιες και άδικες κοινωνικές αντιδράσεις χωρίς όμως αυτές να ενοποιούνται, άλλη μία φορά, σε μια μεταρρυθμιστική προοπτική. Εξ όνυχος τον λένοντα. Μας βομβάρδισαν τα ΜΜΕ με την επικείμενη επιδείνωση του Ασφαλιστικού της μαμάς των ΔΕΚΟ, Τραπεζών και Δημοσίου, η οποία μελλοντικά θα συνταξιοδοτηθεί στα 55 της αν έχει ανήλικο παιδί. Ελάχιστα όμως ακούσαμε για το πραγματικό πρόβλημα: την ανεπαρκέστατη κοινωνική στήριξη στους γονείς της «γενιάς των 700 ευρώ» που ζορίζονται όταν το παιδί είναι μικρό (εφόσον έκαναν την αποκοτιά να ανοίξουν σπιτικό).

Εθνική στοχοθεσία

Είναι ένα μικρό παράδειγμα που δείχνει πώς οι κληρονομημένοι κοινωνικοί συσχετισμοί και οι θεσμικές - νομοθετικές ρυθμίσεις που

είχαν στηριχτεί σε αυτούς, έχουν οδηγήσει πολλούς και κρίσιμους κοινωνικούς τομείς σε μια ισορροπία αδράνειας. Και η αδράνεια παγιδεύει την πολιτική σε μια διαχειριστική επιδιωκτική λογική. Επιφανειακά όμως μόνο. Γιατί κάτω από την επιφάνεια δουλεύουν, όχι και τόσο αθόρυβα, οι «απρόσπερες»

δυνάμεις της αγοράς και της ιδιωτικής ισχύος, ανατρέποντας αργά αλλά σταθερά τους συσχετισμούς προς όφελος των ήδη προνομιούχων και ισχυρών. Οι υπόλοιποι αναδιπλώνονται γιατί θεωρούν ότι το αύριο θα είναι χειρότερο από το χθες, και οχυρώνονται όταν ακούν για μεταρρύθμιση. Άλλωστε ο «φόβος του μέλλοντος» δεν οδηγεί κατά κανόνα σε προοδευτικές ανατροπές, αλλά σε συντηρητισμό. Στο κλίμα αυτό κινδυνεύει να παγιδευτεί ο σημερινός κομματικός ανταγωνισμός στον αριστερό και κεντροαριστερό χώρο, γι' αυτό προσλαμβάνει όλο και περισσότερο μιντιακά και ελαφρολαϊκιστικά χαρακτηριστικά, χωρίς να παράγει προοδευτική μεταρρυθμιστική δυναμική.

Είναι δυνατή η αντιστροφή της πορείας;

Υπάρχει η δυνατότητα διαμόρφωσης μιας νέας εθνικής προοδευτικής ατζέντας, που θα αντιστοιχεί στις απαιτήσεις του νέου ιστορικού πολιτικού κύκλου που διανύουμε; Όσοι παρακολούθησαν το Συνέδριο που διοργάνωσε την περασμένη εβδομάδα η «Πρωτοβουλία για την αναβάθμιση του δημόσιου Πανεπιστημίου» με το θέμα «Πού πάει το Πανεπιστήμιο», θα ζήλεψαν ασφαλώς τους συναδέλφους των σκανδιναβικών κρατών. Δύο Δανοί σύνεδροι (αντίθετης μάλιστα πολιτικής τοποθέτησης) έδειξαν με απλό τρόπο πώς μια εθνική κοινωνία αντιδρά στις εξωτερικές προκλήσεις, παίρνει την τύχη στα χέρια της (κάνει Πολιτική δηλαδή) και μετατρέπει την κρίση σε νέα ανάπτυξη και ευημερία. Ο πρώτος Δανός ανέλυσε πώς ένα μικρό περιφερειακό πανεπιστήμιο σε φθίνουσα περιοχή παλαιάς βιομηχανίας έγινε κατά τη δεκαετία του '90 κεντρικό εργαλείο μιας συστηματικής πολιτικής που ανέδειξε την περιοχή σε κέντρο προχωρημένων τεχνολογιών επικοινωνίας και πληροφορικής. Ο δεύτερος έδειξε πώς η Δανία, μέσα σε περίπου πέντε χρόνια, έφερε τα πάνω κάτω στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, προκειμένου να πετύχει τέσσερις απλούς εθνικούς στόχους που έβαλε. Έρευνα στο «ανώτατο διεθνές επίπεδο» - διδασκαλία «στο ανώτατο διεθνές επίπεδο» βασισμένη στην έρευνα - διάχυση της γνώσης στην αγορά και την κοινωνία - συμμετοχή στον δημόσιο διάλογο. Ο ίδιος, πρόεδρος του Πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης, με ξεχειλίζουσα ικανοποίηση πληροφόρησε το κοινό ότι ήδη το πανεπιστήμιό του συγκαταλέγεται στην πρώτη ομάδα παγκοσμίως και ο επόμενος στόχος είναι να συναγωνιστεί το Χάρβαρντ, την Οξφόρδη κλπ. (οι εισηγήσεις στο <http://greek-academics-initiative.blogspot.com/>). Ο μύθος δεν δηλοί ότι μπορούμε να γίνουμε και εμείς Δανία. Δηλοί όμως ότι η απόσταση που μας χωρίζει είναι μεγάλη και συνεχώς μεγαλώνει. Προς απόδειξη, ας θυμηθούμε ότι η σύνοδος των Ελλήνων πρυτάνεων εδώ και δέκα χρόνια διεξάγεται σε εξωπανεπιστημιακούς χώρους που δεν προστατεύονται(!) από το άσυλο(!) για ευνόητους(!) λόγους.

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΕΥΚΟΛΙΑ

Το παράδειγμα της Δανίας δείχνει τις δυνατότητες που έχει μια διορατική εθνική στρατηγική και μια συνεπής μεταρρυθμιστική πολιτική σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης. Σήμερα πλέον, επικρατεί μια πιο ισορροπημένη και ρεαλιστική εκτίμηση της παγκοσμιοποίησης, η οποία διαψεύδει το νεοφιλελεύθερο όραμα μιας παγκοσμιοποίησης που σαν λαίλαπα θα ισοπέδωνε εθνικούς θεσμούς και πολιτισμούς, που θα εξηρτάτο ελάχιστα από την πολιτική και που θα στηριζόταν μόνο στην αμερικανική ή δυτική «αυτοκρατορία». Ταυτόχρονα έχει γίνει λιγότερο πειστική η ιδεολογία της ΤΙΝΑ (There Is No Alternative - δεν υπάρχει εναλλακτική λύση) που ηγεμόνευσε στη δεκαετία του '90, βρίσκοντας μάλιστα ιδιαίτερη απήχηση στην Αριστερά. Σήμερα ξέρουμε ότι διαφορετικές εθνικές κοινωνίες δίνουν διαφορετικές λύσεις στις εξωτερικές πιέσεις, ότι οι εθνικές στρατηγικές είναι δυνατές, ότι η εθνική πολιτική έχει πολλά περιθώρια να επιλέξει στόχους, ότι η εθνική ταξική δομή συνεχίζει να επηρεάζει την εθνική πολιτική. Ασφαλώς, οι διεθνείς συσχετισμοί ευνοούν ακόμα το παγκοσμιοποιημένο κεφάλαιο και την απορρύθμιση, αλλά το γεγονός δεν ακυρώνει τη δυνατότητα μιας δυναμικής εθνικής απάντησης στην πρόκληση της παγκοσμιοποίησης. Αν κάτι σημαντικό δείχνει, είναι την καθυστέρηση της διεθνούς Αριστεράς και Κεντροαριστεράς να αρθούν στο ύψος μιας παγκοσμιοποιημένης πολιτικής.

Η ΤΙΝΑ γίνεται έτσι ένα σύνδρομο και μια ιδεολογική ευκολία που κάνει μεγάλο μέρος της Αριστεράς να αντικαθιστά την πολιτική διεύθυνση των μετασχηματισμών με την «αντίσταση», τη μεταρρυθμιστική κουλτούρα με τη διαμαρτυρία ή τον αντιπολιτευτικό αρνητισμό, την εθνική στρατηγική με τον ελαφρολαϊκισμό. Ασφαλώς είναι ένα δώρο που εκτιμά ιδιαίτερα η Ν.Δ. Η Αριστερά και η Κεντροαριστερά έχουν την ανάγκη μιας μεταρρυθμιστικής στρατηγικής εξουσίας και σε αυτό το πεδίο πρέπει να μεταφερθεί ο ανταγωνισμός των κομμάτων και των ρευμάτων αυτού του χώρου.

Ο Γιάννης Βούλγαρης διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

Η όξυνση του κομματικού ανταγωνισμού μοιάζει να επιταχύνει την κατηφόρα της κενολογίας, του τακτικισμού και της τηλε-ατάκας

λα για ένα από τα δυσκολότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε ως χώρα, αλλά είναι χαρακτηριστικό ότι τα κόμματα δεν κατορθώνουν ούτε καν να διαλεχθούν επ' αυτού. Όλοι ξέρουμε ότι έχουμε ένα ανορθολογικό και «συνταξιοκεντρικό» κράτος πρόνοιας το οποίο δεν προστατεύει όσες / όσους το έχουν ανάγκη, και κυρίως όταν το έχουν ανάγκη. Αντί των αναγκών ενεργών κοινωνικών πολιτικών σε όλη τη διάρκεια της ζωής των πολιτών, έχουμε μεταφέρει πλήθος μικροπαροχών ή προνομίων στο συνταξιοδοτικό σύστημα, κατασκευάζοντας ένα ανορθολογικό τέρας με λίγους προνομιούχους και πολλούς μη προνομιούχους. Και πώς απαντήσαμε ως κοινωνία; Με μια δημοσιονομικού τύπου κυβερνητική παρέμβαση χωρίς πνοή και μακροχρόνιο σχέ-